

**Länsstyrelsen
Gotlands län**

Yttrande

Datum
2025-12-10

Diarienummer 3732-2025

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet,
Regeringskansliet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.dl@regeringskansliet.se

Yttrande över SOU 2025:69 Effektivare samverkan för djur och folkhälsa

Er beteckning: LI2025/01499

Sammanfattning

Länsstyrelsen Gotland tillstyrker i huvudsak utredningens förslag för effektivare samverkan i hanteringen av zoonoser.

Länsstyrelsen är positiva till det föreslagna uppdraget att hantera zoonoser hos sällskapsdjur samt förtydligandet i länsstyrelseinstruktionen för vårt arbete med att motverka uppkomst och spridning av antimikrobiell resistens. Länsstyrelsen har god kompetens för att arbeta med dessa frågor men konstaterar att uppdraget måste komma med ökad finansiering.

Länsstyrelsen Gotland önskar i sammanhanget framföra att veterinärbristen i de ansvariga myndigheternas strukturer är en allvarlig brist i arbetet för djur och folkhälsa.

Länsstyrelsen saknar Försvarsmakten bland de myndigheter som utredningen redogör för som berörda i sammanhanget. Försvarsmakten bör omfattas i de lagförslag som möjliggör utbyte av uppgifter och information som har betydelse för deras smittskydds- och folkhälsoarbete.

Inledning

Veterinärens roll i folkhälsoarbetet är grundläggande

Svensk veterinärmedicin fyller 250 år 2025. I två och ett halvt sekel har veterinärer utbildats för djuren, folkhälsan och ett hållbart samhälle. Redan från början var uppdraget att säkra folkhälsan då Europa var hårt ansatt av boskapspest vilket hotade livsmedelsförsörjningen. Sedan dess är veterinär kompetens central i one health-arbetet som bygger på faktumet att människor, djur och miljö är beroende av varandra. Veterinär yrkesutövning skyddar människor, djur och samhälle genom arbete med livsmedelssäkerhet, zoonoser, antibiotikaresistens och biologiska hot. Detta är grundläggande veterinära uppdrag. Trots det, handlar den pågående diskussionen om svensk veterinärbrist mycket lite, eller inte alls, om den allvarliga kompetensbrist som detta utgör för svenskt djur- och folkhälsoarbete på strategisk nivå. Detta har inte heller identifierats i utredningen trots grunduppdraget att utreda förutsättningar för att effektivt förebygga och bekämpa zoonoser.

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen Gotland konstaterar att det återigen föreslås nya uppdrag och arbetsområden för Länsstyrelsen utan att erforderlig ekonomisk ersättning diskuteras. Länsstyrelsen anser sig ha god kompetens för de uppdrag som föreslås tillfalla myndigheten men dessa kan inte genomföras utan att resurser och finansiering för detta avsätts.

Länsstyrelsen Gotland anser att utredningen på ett tillfredställande sätt redogjort för de roller och ansvar samt gemensamma beröringsområden som myndigheter som verkar inom djur- och folkhälsoområdet. Utredningen har dock allvarligt förbisett att redogöra för vikten av att veterinär kompetens återfinns i den utsträckning det behövs hos myndigheter som är berörda av zoonoshantering. Något som också krävs i förordning (2005:422) om övervakning av zoonoser och zoonotiska smittämnen hos djur och livsmedel:

3§ De behöriga myndigheterna skall i den utsträckning som behövs ha personal med grundutbildning och vidareutbildning i veterinärmedicin, mikrobiologi och epidemiologi.

2025-12-10

Länsstyrelsen Gotland noterar att Livsmedelsverket, till vår kännedom, inte har några veterinärer anställda utanför ”köttkontrollen”, och Folkhälsomyndigheten har totalt två veterinärer i sin organisation.

Länsstyrelsen Gotland anser vidare att Försvarsmaktens arbete med smittskydd och folkhälsa har förbisetts i utredningen. Med anledning av det pågående arbetet med att stärka totalförsvaret är utbyte av information och uppgifter mellan det civila och militära smittskyddsarbetet nödvändigt. Samverkan pågår redan regionalt på Gotland mellan stabsläkare, stabsveterinär, länsveterinär och smittskyddsläkare. Länsstyrelsen Gotland anser att Försvarsmakten därför bör inkluderas i de lagförslag som utredningen lämnar som möjliggör informationsdelning mellan myndigheter. Detta kan vara väldigt viktigt inte minst ur perspektivet vårdlandsstöd, vilket kan innebära smittskyddsmässiga beaktanden och hantering av större utländska grupperingar som ska uppehålla sig i Sverige.

Kapitel 1.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Länsstyrelsen Gotland tillstyrker förslaget om att kommunernas ansvar för hantering av smittor hos sällskapsdjur tas bort.

Kapitel 1.2 Förslag till lag om ändring i lagen om provtagning på djur m.m.

För att förslaget till lagändring ska få avsedd effekt bör det i lagen definieras, eller hänvisas till skrivningar i annan lagstiftning, vilka sjukdomar som omfattas av begreppet ”allvarlig smittsam sjukdom”.

Länsstyrelsen förutser att definitionen av ”allvarlig smittsam sjukdom” hos djur troligen kommer att definieras i Sveriges nya djurhälsolag som i dagsläget fortfarande inte är färdigarbetat sedan EU:s nya djurhälsolag (EU2016/429) började gälla 2021.

Länsstyrelsen ställer sig också frågan hur aktörens (djurhållarens) ansvar att inte sprida smitta enligt artikel 10 i EU:s djurhälsolag kommer att återges i den svenska djurhälsolagen och om hanteringen av allvarliga smittsamma sjukdomar hos sällskapsdjur enligt utredarens förslag kan utgöra någon form av dubbelreglering i detta sammanhang.

Begreppet sällskapsdjur bör också definieras i lagen. Det bör också förklaras om vårdhundar eller andra servicehundar inklusive hundar som hölls för uppdrag som t.ex. vallning eller jakt undantas samt vad som gäller för hundar och katter som hålls yrkesmässigt för uppfödning och försäljning.

För en del av dessa kategorier kan en eventuell ersättningskostnad vid avlivning blir mycket stor (utbildade servicehundar eller vallhundar). Länsstyrelserna måste få mer anslag för att ha utrymme för dessa ersättningar.

Det bör också specificeras i föreskrift vilka delar i smittspårningsprocessen som finns möjlighet att få ersättning för. Är det endast eventuell provtagningskostnad, eller också själva veterinärbesöket? Gäller ersättning även eventuell behandling? Behandling vid sjukdom är normalt djurägarens ansvar enligt djurskyddslagen. Detta är avgörande för vilka ekonomiska anslag som behöver tillföras länsstyrelsen för att kunna utföra uppdraget.

Ekonomiska anslag behöver också öka för att länsstyrelser ska kunna avsätta personalresurser och arbetstimmar för uppdraget. Att kommunerna i dagsläget inte rapporterar en särskilt hög arbetsinsats på området beror troligen på att fallen inte hanteras i den omfattning och utsträckning som vore optimalt ur ett smittskyddsperspektiv. Det är sannolikt att länsstyrelserna, där det finns adekvat kompetens att hantera dessa fall, kommer att arbeta mer med smitta hos sällskapsdjur än vad kommunerna hittills gjort.

Kapitel 1.3 Förslag till lag om ändring i lagen om kontroll av husdjur

Tillstyrks

Kapitel 1.4 Förslag till lag om ändring i offentlighets och sekretesslagen

Tillstyrks

Länsstyrelsen anser att det borde finnas en möjlighet att lämna ut information till stabsläkare eller stabsveterinär inom Försvarsmakten samt till berörd besättningsveterinär.

Kapitel 1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1956:296) om ersättning från staten i vissa fall vid ingripanden för att förhindra spridning av smittsam sjukdom

I 4§ anges att det endast är provtagningskostnader på ett laboratorium som ska ersättas. Vilket inte står i proportion till den föreslagna 7a§ i lag om kontroll av husdjur, där det kan tolkas som att djurägare har rätt till skälig ersättning för alla åtgärder som behövs för att spåra smitta och undanröja risk för smittspridning.

Kapitel 1.6 Förslag till förordning om ändring i förordning (2005:422) om övervakning av zoonoser och zoonotiska smittämnen hos djur och i livsmedel

Tillstyrks

Länsstyrelsen anser att det bör införas ett förtydligande i §3 för att skrivelsen ”i den utsträckning som behövs” bättre ska garantera veterinär kompetens i hela strukturen hos berörda myndigheter.

Kapitel 1.7 Förslag till förordning om ändring i förordning (2006:815) om provtagning på djur m.m.

Tillstyrks

Kapitel 1. Förslag till förordning om ändring i förordning (2006:815) om kontroll av husdjur m.m.

Tillstyrks

1.9 Förslag till förordning om ändring i förordning om länsstyrelseinstruktion

Tillstyrks.

Länsstyrelsen välkomnar förtydligandet av uppdrag kring arbete som myndigheten redan utför men behöver ökat anslag för att ytterligare kunna resurssätta arbetsområdet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Fredrik Persson med länsveterinär Ebba Schwan som föredragande.